

เพื่อบรรลุประเทศไทย ๔.๐ ตัวขับเคลื่อนสำคัญ ๓ ตัวคือ การริเริ่มสร้างสรรค์ **นวัตกรรม** และบูรณาการ มหาวิทยาลัย ๔.๐ จึงต้องพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานสร้างสรรค์ โดยต้องเปลี่ยน mindset จากการทำงานนี้ด้วยตนเองแบบแยกส่วน เป็นร่วมมือกับผู้อื่น หรือภาคส่วนอื่น คือต้องทำงานนวัตกรรมร่วมกับหุ้นส่วนนั่นเอง โดยจุดเน้นของเป้าหมายนวัตกรรมคือการยกระดับเศรษฐกิจ สังคม และกลไกการจัดการในภาคส่วนต่างๆ เน้นที่ภาครัฐ

ในการไปร่วมประชุมและดูงานครั้งนี้ไม่มีหัวข้อ **engagement** for innovation เลย ดังนั้นบันทึกในหัวข้อนี้จึงได้จากการสังเกตและตีความของผมทั้งสิ้น

มีหลักการที่ผมเรียนรู้จากหลายแหล่งว่า หากต้องการให้เกิดนวัตกรรม ต้องส่งเสริม “กิจกรรมข้ามแดน” คือให้มีการออกไปนอกความเคยชินเดิมๆ ออกไปเผชิญความแตกต่างหรือความแปลกใหม่ของ “ดินแดนอื่น” วงการอื่น หรือหลักการอื่น กิจกรรม PE จึงน่าจะเป็น “ปุ๋ยอันโอชะ” สำหรับ “ต้นไม้นวัตกรรม”

นวัตกรรมในการวิจัย

นวัตกรรมอันแรกที่ผมจับได้มาจากหลักการ co-creation และพบที่ UCL ดังได้เล่าแล้วในตอนที่ ๔ คือเรื่อง co-production in health research ที่เขาใช้ผู้ป่วยโรคจิตเป็น “หุ้นส่วน” ในการวิจัยโรคนั้น เพื่อนำ “ข้อมูลมือหนึ่ง” (first-hand information) จากตัวผู้ป่วยเอง นำมาเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลเพื่อพัฒนาบริการบำบัดรักษาที่เหมาะสมยิ่งขึ้น ผมตีความว่า เป็นนวัตกรรมในระเบียบวิธีวิจัย (research methodology innovation) ที่นำเอาผู้รับผลจากงานวิจัยมาเป็นหุ้นส่วนของการวิจัยด้วย หลักการนี้น่าจะนำไปสู่นวัตกรรมในการทำงานสร้างสรรค์อีกหลายด้าน

นวัตกรรมจากการทำงาน **หุ้นส่วนสังคม**

ที่จริงโครงการ PE ทั้งภาพใหญ่ ที่จัดการโดย **NCCPE** มีเป้าหมายสร้างนวัตกรรมที่มหาวิทยาลัย คือเคลื่อนไปเป็น engaged university (https://www.publicengagement.ac.uk/sites/default/files/publication/manifesto_for_public_engagement_final_january_2010.pdf) ในมุมมองนี้ มหาวิทยาลัยที่ผูกพันกับสังคมเป็นนวัตกรรมที่ยิ่งใหญ่ และเป็นนวัตกรรมที่ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ มีการเรียนรู้และพัฒนาการต่อเนื่องไม่มีวันสิ้นสุด

นวัตกรรมที่ผสมผสาน มาจาก Working Session : Museum-university partnerships : what have we learned? โครงการ TORCH ของมหาวิทยาลัย Oxford ที่มีวิธีที่แยบยลในการ engage นักวิชาการสายมนุษยศาสตร์เข้ากับสังคม รายละเอียดจะแยกไปเล่าในตอนที่ ๑๐

นวัตกรรมในการทำงานร่วมมือกับภาคธุรกิจเอกชน

นวัตกรรมจากการเป็นหุ้นส่วนกับภาคธุรกิจเอกชน เป็นเรื่องที่น่าสนใจโดยทั่วไปและเห็นภาพเป็นรูปธรรมที่ผลิตภัณฑ์และบริการที่มีนวัตกรรม แต่มักเป็นหุ้นส่วนภาคธุรกิจขนาดใหญ่ สำหรับประเทศไทยส่วนที่น่าสนใจคือหุ้นส่วนกับ SME ซึ่งประชาคมยุโรปมี EU Framework Programme for Research and Innovation ที่เรียกว่า Horizon 2020 ระบุ Innovation in SMEs ที่ <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/innovation-smes>

นวัตกรรมทางสังคม

HEFCE ได้เผยแพร่ บล็อก เรื่อง How higher education can support social innovation (<http://blog.hefce.ac.uk/2016/03/03/how-higher-education-can-support-social-innovation/>) เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๙

ประกาศให้ทุน Social Innovation ๖ โครงการเป็นเงินรวม ๙๘,๐๐๐ ปอนด์ ต่อเนื่องจากกิจกรรม Social Innovation Sandpit http://www.hefce.ac.uk/news/newsarchive/2016/Name_107622.en.html

จะเห็นว่า เขาใช้เงินไม่มากดึงดูดให้มหาวิทยาลัยรวมตัวกันทำงานสร้างนวัตกรรมทางสังคม

นวัตกรรมในการใช้นักศึกษาเป็นภาคีพัฒนาพื้นที่

เรื่องนี้เล่าไว้แล้วในตอนที่ ๕ เรื่อง Student capital : the power of student engagement https://www.bristol2015.co.uk/media/filer_public/6f/d3/6fd3fa25-0041-4c9e-a3dd-ed2b55f07073/bristol_method_student_capital_module_finalml.pdf

ซึ่งผมตีความว่าเป็นทั้งนวัตกรรมของบทบาทนักศึกษาต่อการพัฒนาพื้นที่ และนวัตกรรมด้านการเรียนรู้

นวัตกรรมด้านการจัดการการเปลี่ยนแปลง

นวัตกรรมที่ยิ่งใหญ่ที่สุดที่ผมได้เรียนรู้จากการเดินทางไปประชุมและศึกษาดูงานครั้งนี้ คือ นวัตกรรมด้านการจัดการการเปลี่ยนแปลง (change management) ต่อสถาบันอุดมศึกษา ที่ [สหราชอาณาจักร](#) ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนและเป็นระบบ และเมื่อศึกษาในเว็บไซต์ก็พบว่าประชาคมยุโรป สหรัฐอเมริกา และแคนาดา ก็ดำเนินการในลักษณะคล้ายคลึงกัน เพื่อ transform อุดมศึกษา ให้มี mindset, วิธีการ, และวัฒนธรรมหุ้นส่วนสังคม (public engagement)

มองจากมุมของไทย นวัตกรรมที่ผลเห็นคือยุทธศาสตร์จัดการการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก ใช้พลังของความรู้, การริเริ่มสร้างสรรค์, การเรียนรู้, ข้อมูล, และกระบวนการเครือข่าย ในการขับเคลื่อน

ที่ผมติดใจมากคือ การสร้าง platform และ framework ของระบบภาพใหญ่ เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจให้ภาคีมองเห็นภาพใหญ่ ให้รู้ว่าเป้าหมายเชิงอุดมการณ์คืออะไร เป้าหมายเชิงรูปธรรมคืออะไรบ้าง ยุทธศาสตร์ของการบรรลุเป้าหมายคืออะไรบ้าง และกิจกรรมเพื่อการบรรลุเป้าหมายมีอะไรบ้าง ตนเองอยู่ตรงไหน มีระดับของการเชื่อมโยงหุ้นส่วนอยู่ในระดับไหน เพื่อจะได้หาทางพัฒนาตนเอง โดยตัวช่วยสำคัญคือกรณีตัวอย่างความสำเร็จขององค์กรในเครือข่าย และข้อมูลจากการประเมินการเปลี่ยนแปลงในภาพใหญ่เป็นระยะๆ รายละเอียดของ framework อยู่ในตอนที่ ๕

วิจารณ์ พานิช

๒๘ ธ.ค. ๖๐

ห้อง ๓ ที่พักบ้านสวนครุฑ ต. นาหินลาด อ. ปากพลี จ. นครนายก

เรียนมหาวิทยาลัยหุ่นส่วนสังคมที่สหราชอาณาจักร ๘. หุ่นส่วนนวัตกรรม

เขียนโดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

วันจันทร์ที่ 15 มกราคม 2018 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันจันทร์ที่ 15 มกราคม 2018 เวลา 15:32 น.

บันทึกนี้เขียนที่ [GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#) ใน [สภามหาวิทยาลัย](#)